

Олександра Степанівна ЯВОРСЬКА,
 доктор юридичних наук,
 професор кафедри цивільного права і процесу
 Львівського національного університету імені Івана Франка,
вул. Січових Стрільців, 14, м. Львів, 79001,
olyavorska@gmail.com

УДК 347.133.74

РОЗІРВАННЯ ДОГОВОРУ ДОВІЧНОГО УТРИМАННЯ (ДОГЛЯДУ)

Досліджено зміст понять “припинення зобов’язання”, “розірвання договору”. Проаналізовані правові підстави та наслідки розірвання договору довічного утримання (догляду) на вимогу відчукувача. Правовою підставою розірвання договору на вимогу відчукувача або третьої особи, на користь якої він укладений, є факт невиконання або неналежного виконання набувачем своїх обов’язків за договором. З метою уникнення труднощів щодо доказування факту невиконання, неналежного виконання умов договору варто у тексті договору деталізувати обсяги, вартість, періодичність та інші кількісні показники, що характеризують поняття “догляд”, “утримання”. У разі розірвання договору на вимогу відчукувача, останній набуває права власності на майно, яке було ним передане набувачу, і має право вимагати його повернення. Тому судового визнання (поновлення) права власності за відчукувачем не потрібно. Витрати, зроблені набувачем на утримання та (або) догляд відчукувача, не підлягають поверненню. Тому зазначення у резолютивних частинах судових рішень, на підставі яких розірвано договір, про повернення його сторін у попереднє становище є неправильним. На підставі аналізу судової практики встановлено основні проблеми правозастосування та запропоновано шляхи їх вирішення.

Ключові слова: договір довічного утримання (догляду), розірвання договору, відчукувач, набувач.

Науково-практичні проблеми розірвання договору довічного утримання (догляду) у науковій літературі досліджувалися у більш загальних рамках договірної тематики. Дослідження правових підстав та наслідків розірвання зазначеного договору з ініціативи його сторін є актуальним з огляду на суперечливу практику застосування чинного законодавства.

Метою дослідження є з’ясування на підставі аналізу судової практики основних проблем правозастосування та наукове обґрунтuvання можливих шляхів їх вирішення.

Рух зобов’язального правовідношення, що виникло з договору, закінчується його припиненням. Загальні підстави припинення зобов’язань встановлені нормами глави 50 ЦК України [1].

Зобов’язання припиняється частково або у повному обсязі на підставах, встановлених договором або законом. Законодавчими підставами припинення зобов’язання є його виконання, проведене належним чином; передання боржником кредиторові відступного; зарахування зустрічних однорідних вимог; новація; прощення боргу; поєдання боржника і кредитора в одній особі; неможливість виконання; смерть фізичної особи, якщо зобов’язання нерозривно пов’язане з особою; ліквідація юридичної особи. Загальні умови припинення господарських зобов’язань передбачені ст. 202 ГК

України. У ч. 2 цієї статті, зокрема, передбачено, що господарське зобов'язання припиняється також у разі його розірвання або визнання недійсним за рішенням суду. Служним буде уточнення, що зобов'язання припиняється внаслідок розірвання договору чи визнання його недійсним у судовому порядку.

У законодавстві та в науковій літературі припинення договірних зобов'язань між сторонами позначається різними термінами: припинення зобов'язання, припинення договору, розірвання договору, відмова від договору. Так, у ч. 2 ст. 653 ЦК України передбачено, що у разі розірвання договору зобов'язання сторін припиняється (норма загальної дії). Відмова від договору як один з можливих правових наслідків передбачена у ч. 2 ст. 678, ч. 1 ст. 684, ч. 1 ст. 708 ЦК України та інших. Одностороння відмова від договору, як випливає зі змісту норми ч. 3 ст. 651 ЦК України, має наслідком зміну або розірвання договору. У ст. 755 ЦК України йдеється про припинення договору довічного утримання шляхом його розірвання за рішенням суду та зі смертю відчукувача. Про розірвання спадкового договору йдеється у ст. 1308 ЦК України.

“Припинення зобов'язання” як загальний термін стосується усіх видів зобов'язань, незалежно від підстави їх виникнення. “Припинення зобов'язання” також охоплює підстави та наслідки припинення зобов'язань, що виникають не з договору. “Припинення договору” фактично тотожне “припиненню зобов'язання” у тому сенсі, що йдеється про припинення договірного зобов'язання; останнє мало б охоплювати також ті підстави припинення, що не залежать від волі його сторін (смерть фізичної особи, ліквідація юридичної особи), взаємна домовленість сторін. “Розірвання договору” розглядається як негативна реакція однієї зі сторін на порушення умов договору іншою стороною.

У ст. 755 ЦК України наводяться підстави припинення договору довічного утримання. Відповідно до норми ч. 1 цієї статті договір довічного утримання може бути розірваний за рішенням суду на вимогу відчукувача або третьої особи, на користь якої він був укладений, у разі невиконання або неналежного виконання набувачем своїх обов'язків, незалежно від його вини; на вимогу набувача договір може бути розірваним з будь-яких підстав. Смерть відчукувача є підставою для припинення договору відповідно до норми ч. 2 ст. 755 ЦК України.

Отже, у разі ініціювання розірвання договору відчукувачем або третьою особою, на користь якої укладено договір, такі особи мають довести факт невиконання або неналежного виконання умов договору набувачем. Аналіз відповідної категорії судових спорів дозволяє зробити висновок, що відчукувачу (третій особі, на користь якої укладено договір) доволі легко довести факт невиконання договору набувачем, якщо у договорі не конкретизовані обсяг, вид, періодичність, вартість та інші кількісні показники, що характеризують власне “утримання”, “догляд”.

Нормою ч. 1 ст. 756 ЦК України встановлено, що у разі розірвання договору довічного утримання (догляду), у зв'язку з невиконанням або неналежним виконанням набувачем обов'язків за договором, відчукувач набуває право власності на майно, яке було ним передане, і має право вимагати його повернення. Витрати, зроблені набувачем на утримання та (або) догляд відчукувача, не підлягають поверненню. Саме з огляду на такі правові підстави та з урахуванням інших особливостей договору (зокрема момент набуття права власності набувача пов'язаний, за загальним правилом, з моментом нотаріального посвідчення договору; неможливість оцінки на момент укладення договору обсягу (оцінки) утримання, що буде надаватися взамін набуття права власності на майно, що передане набувачу у власність тощо) він характеризується як ризиковий договір.

З урахуванням доволі суворих правових наслідків у разі розірвання договору для набувача при його укладенні у тексті договору варто деталізувати усі показники утримання (догляду), щоб у майбутньому унеможливити зловживання відчукувача як при ініціюванні розірвання договору, так і для впорядкування відносин сторін під час виконання договору. Отже, нотаріус при нотаріальному посвідченні договору повинен чітко пояснювати сторонам усі ризики та максимально сприяти у формулуванні змістової частини договору.

З 25–ти вибірково проаналізованих судових рішень про розірвання договору довічного утримання (догляду) на вимогу відчукувача з підстав невиконання чи неналежного виконання договору набувачем у 24 випадках рішенням суду задоволені позовні вимоги відчукувача, лише в одній справі рішенням суду позивачу відмовлено у задоволенні позовних вимог, оскільки факт невиконання договору набувачем не був доведений. До суду про розірвання договору, як правило, звертаються відчукувачі. Випадки звернення до суду набувачів про розірвання договору є поодинокими.

Так, до одного з районних судів звернулися з позовом ОСОБА_1 та ОСОБА_2 — сини відчукувачки за договором довічного утримання (догляду) про розірвання договору, укладеного нею з набувачем — відповідачкою по справі — ОСОБА_3. У позовній заяви позивачі зазначали, що їхня мати не є одинокою літньою людиною, має двох синів. Вони постійно здійснюють догляд за нею. Необхідності утримувати матір не було, оскільки вона працювала, мала достатньо коштів для свого утримання. Ніколи між ними та мамою не виникало ніяких спорів щодо її догляду та утримання. Відповідачка маму не доглядала і не утримувала, а уклала такий договір лише з метою заволодіння будинком. Відповідачка та її представник проти позову заперечували, оскільки сама відповідачка належним чином виконувала свої обов'язки згідно з договором довічного утримання, що підтверджується чеками на витрати по утриманню відчукувачки за договором, медичними документами тощо. окрім цього, у судових засіданнях встановлено, що позивачі жодної допомоги матері практично не надавали. Сама ж відчукувачка в судовому засіданні пояснила, що не має наміру розривати договір, оскільки набувачка належно виконує свої обов'язки, претензій до неї немає, а сини матері не допомагають. Представник державної нотаріальної контори пояснив у судовому засіданні, що договір довічного утримання (догляду) укладено відповідно до законодавчих вимог, сторони розуміли, про що йдеться. Оцінивши усі докази у справі, суд відмовив у задоволенні позовних вимог [2].

Рішення суду цілком справедливе з огляду на наведені докази. Оцінка морального аспекту справи залишається поза винесеним рішенням. Як мати при живих дітях змушені під тиском життєвих обставин укладати договір про утримання зі сторонньою особою, не дочекавшись виконання юридичного обов'язку з боку власних дітей? Окрім цього, варто зауважити і правовий аспект справи. Сини — позивачі у справі про розірвання договору довічного утримання (догляду) Ї вимагають розірвання договору, не будучи його стороною. Суд не дав оцінки такому стану речей і розглядав заявлений позов по суті.

Цікавими є резолютивні частини судових рішень у справах про розірвання договору довічного утримання (догляду), якими задовольняються вимоги позивачів — відчукувачів за договором до відповідачів — набувачів за договором у разі розірвання договору через його невиконання останніми.

Так, міськрайонним судом розглянута справа за позовом ОСОБА_1 до ОСОБА_2 про розірвання договору довічного утримання (догляду). Як вбачається з матеріалів справи, 20 березня 1998 р. між ОСОБА_1, ОСОБА_3 і ОСОБА_2 укладено договір довічного утримання. Відповідно до умов договору ОСОБА_1 та ОСОБА_3 (відчукувачі) передали у приватну власність належну їм на праві спільнної сумісної власності квартиру ОСОБА_2 (набувачу), яка зобов'язалась надавати відчукувачам довічно матеріальне забезпечення в натурі у вигляді житла, харчування, догляду і необхідної допомоги. Укладений договір посвідчений державним нотаріусом. 2 липня 2008 р. ОСОБА_3 померла. З початку дії договору відповідачка періодично передавала їм лише кошти і більше ніяких обов'язків за договором не виконувала, так як проживає у м. Києві. Починаючи з середини 2006 року, відповідачка перестала виконувати будь-які обов'язки за договором. Останніми роками позивачка тяжко хворіє, потребує постійного догляду та допомоги, яку відповідачка не надає. Відповідачка ОСОБА_2 в судове засідання не з'явилася, подавши заяву про розгляд справи без її участі, в якій позовні вимоги заперечила та пояснила, що умови договору довічного утримання вона виконувала в повному обсязі. Заслухавши покази свідків та оцінивши наявні докази, суд дійшов

висновку про підставність позовних вимог та можливість розірвання договору. Проте у резолютивній частині судового рішення з посиланням на ст.ст. 203, 215, 216, 744, 755, 756 ЦК України суд визнав договір недійсним [3].

Виносячи таке рішення, суд припустив низку помилок як матеріального, так і процесуального характеру, адже позивачка просила розірвати договір довічного утримання. Суд же визнав договір недійсним, вийшовши за межі позовних вимог, чим порушив вимоги ст. 11 ЦПК України. Мотивувальна та резолютивна частини судового рішення не узгоджені, тому що у мотивувальній частині суд оцінює докази на підтвердження підстав для розірвання договору, а у резолютивній — визнає договір недійсним.

Визнання договору недійсним та розірвання договору нетотожні поняття як за правовими підставами, так і за правовими наслідками. Нормами ст. 215 ЦК України встановлені підстави визнання правочину недійсним та види недійсних правочинів. А нормами ст. 216 ЦК України встановлені наслідки визнання правочину недійсним. Зокрема недійсний правочин не створює юридичних наслідків, крім тих, що пов'язані з його недійсністю. Загальним правовим наслідком недійсності правочину, у тому числі і договору (оскільки договір — це двосторонній правочин), є реституція — повернення сторін у попереднє становище, що існувало до вчинення правочину (до моменту укладення договору). Якщо у зв'язку із вчиненням недійсного правочину другої стороні або третій особі завдано збитків та моральної шкоди, вони підлягають відшкодуванню винною стороною. Такі правові наслідки застосовуються, якщо законом не встановлені особливі умови їх застосування або особливі правові наслідки окремих видів недійсних правочинів.

Нормами гл. 57 ЦК України не встановлені особливі правила визнання недійсним договору довічного утримання (догляду). Тому цей договір може бути визнаний недійсним з урахуванням положень ст.ст. 215, 216 ЦК України. Але в аналізованій справі позивач просить розірвати договір з підстав, що встановлені нормами ст. 755 ЦК України. Такі підстави встановлені судом. Відповідно за наявності та доведення факту невиконання набувачем умов договору довічного утримання (догляду) як правової підстави для його розірвання підлягають застосуванню норми ст. 756 ЦК України, а саме: відчужувач набуває право власності на майно, яке було ним передане, і має право вимагати його повернення; втрати, зроблені набувачем на утримання та (або) догляд відчужувача, не підлягають поверненню. Саме такі правові наслідки мали б бути застосовані в аналізованій справі. Немає жодних правових підстав визнавати договір довічного утримання (догляду) недійсним та застосовувати реституцію. Тим більше, що у мотивувальній частині судового рішення чітко встановлені підстави для розірвання договору, а не для визнання його недійсним. Тому одночасне посилання на норми ст.ст. 215, 216 та ст.ст. 755, 756 є неправильним.

Іншим судовим рішенням у справі за позовом ОСОБА_1 до ОСОБА_2 про розірвання договору довічного утримання (догляду) суд вирішив розірвати договір та повернути сторони у первісний стан [4]. Обставини справи аналогічні. Позивач — відчужувач за договором — звернувся до суду про розірвання договору довічного утримання (догляду), укладеного ним з відповідачем — набувачем за договором, посилаючись на невиконання договору останнім. За умовами договору набувачу передана у власність квартира, що належала на праві власності відчужувачу. Набувач свої зобов'язання з надання утримання, забезпечення медикаментами та лікарськими засобами, надання медичної допомоги шляхом залучення кваліфікованих медичних працівників, надання будь-якої іншої допомоги, вчинення усіх необхідних дій щодо забезпечення позивача всіма засобами, предметами домашнього вжитку, речами, а також виконання додаткових доручень, необхідних для забезпечення відчужувача, належним доглядом не здійснював. Оцінивши докази у справі, суд прийшов до висновку, що заявлені позовні вимоги підлягають задоволенню. Проте встановивши правові підстави для розірвання договору на вимогу відчужувача за договором, передбачені нормами ст. 755 ЦК України, суд не застосував встановлених правових наслідків розірвання договору, що передбачені нормами ст. 756 ЦК України. Натомість у резолютивній

частині судового рішення йдеться про повернення сторін у первісний стан, тобто про реституцію. Але повернення сторін у первісний стан як правовий наслідок застосовується у разі визнання правочину недійсним. У мотивувальній частині судового рішення нічого не зазначено про підстави та можливість визнання недійсним договору довічного утримання (догляду). Зрештою, позивач просив розірвати договір, а не визнати його недійсним. Тому рішення суду є таким, що винесене з порушенням норм процесуального та матеріального права.

Судові рішення, якими розірвано договір довічного утримання (догляду) та у резолютивній частині яких зазначено про повернення сторін у попереднє становище, не така вже й рідкість у судовій практиці. Так, одним з районних судів було постановлене додаткове рішення у справі про розірвання договору довічного утримання (догляду) на вимогу відчукувача, оскільки, як це зазначено у його мотивувальній частині, судом не вирішена вимога позивача про повернення сторін до попереднього стану. В основному рішенні аналогічно до аналізованого вище рішення було зазначено, що договір розірвано, а сторони повертаються у попереднє становище. У мотивувальній частині додаткового рішення суд посилається на норми ст. 756 ЦК України. Вказано також про те, що у власність позивача слід повернути квартиру, що була ним передана набувачу за договором, хоча у разі розірвання договору через його невиконання набувачем відчукувач набуває право власності. Правильно зазначено і про те, що витрати, зроблені набувачем на утримання та (або) догляд відчукувача, не підлягають поверненню. Але у резолютивній частині йдеться про повернення сторін до попереднього стану [5].

В окремих позовних заявах поряд з вимогою про розірвання договору довічного утримання (догляду) відчукувачі нерідко заявляють вимогу про визнання права власності на майно, що підлягає поверненню відчукувачу за договором. Наприклад, позивачі ОСОБА_1 та ОСОБА_2 звернулися з цивільним позовом до відповідачів ОСОБА_3 та ОСОБА_4, в якому просять розірвати договір довічного утримання, визнати за ними право власності на 4/6 частин квартири, що передана у власність відповідачів — набувачів за договором. Судом встановлено, що набувачі за договором не виконували своїх зобов'язань (не надавали догляду, не сплачували комунальні послуги та інше, що підтверджено належними доказами), а тому наявні підстави для розірвання договору на вимогу відчукувачів. Суд у мотивувальній частині рішення зазначив, що вимоги про визнання права власності на 4/6 квартири є передчасними, оскільки розірвання укладеного відчукувачами договору довічного утримання (догляду) тягне за собою перехід до них права власності на майно, відчужене за цим договором [6]. Тому позовні вимоги задоволено частково — договір розірвано.

Таке рішення суду є законним, адже відповідно до ч. 1 ст. 756 ЦК України у разі розірвання договору довічного утримання (догляду), у зв'язку з невиконанням або неналежним виконанням набувачем обов'язків за договором, відчукувач набуває право власності на майно, яке було ним передане, і має право вимагати його повернення, тому судового визнання права власності за відчукувачем не потрібно. Інша справа — необхідність державної реєстрації поновленого права, якщо йдеться про майно, права на яке підлягають державній реєстрації відповідно до чинного законодавства.

Хоча у судовій практиці знаходимо приклади інших рішень у частині визнання за набувачем права власності на майно, передане за договором довічного утримання (догляду), у разі його розірвання через невиконання набувачем своїх обов'язків за договором. Так, у резолютивних частинах рішень одного з міськрайонних судів за практично аналогічних до попередніх справ обставин, зазначено: розірвати договір довічного утримання (догляду) та відновити за відчукувачем право власності на будинок, що був ним переданий набувачеві за договором [7]; в іншому рішенні — розірвати договір та повернути у власність відчукувача квартиру [8].

Як бачимо, зазначення у резолютивній частині судового рішення про визнання (відновлення, поновлення) права власності на майно, передане за договором, за відчукувачем у разі розірвання договору через його невиконання набувачем є зайвим, оскільки такий правовий наслідок прямо установленій нормою ч. 1 ст. 756 ЦК України.

Можлива ситуація, за якої відчужувач у разі розірвання договору набуває право власності на відповідне майно, але таке майно фактично знаходиться у набувача. Наприклад, за договором у власність набувача передана квартира (житловий, дачний будинок). Відчужувач у цій квартирі не проживає. У разі розірвання договору на його вимогу він набуває права власності, але не може його здійснювати, оскільки набувач не повертає квартиру (житловий, дачний будинок). У таких ситуаціях варто заявляти поряд з вимогою про розірвання договору вимогу про повернення майна для того, щоб на майбутнє не розпочинати новий процес про витребування такого майна чи про усунення перешкод у користуванні ним.

При розірванні договору довічного утримання (догляду) на вимогу відчужувача змінюється правовий режим майна, переданого згідно з договором у власність набувачеві. З урахуванням норми ч. 1 ст. 756 ЦК України право власності поновлюється у відчужувача. Право власності на нерухомі речі, їх виникнення, перехід і припинення підлягають державній реєстрації. При поновленні права власності у відчужувача має відбутися факт державної реєстрації поновленого права. Тому у резолютивній частині судового рішення варто зазначати про обов'язок державного реєстратора провести реєстрацію поновленого права власності відчужувача.

Таким чином, правові наслідки розірвання договору довічного утримання (догляду) на вимогу відчужувача у разі невиконання договору набувачем встановлені нормами ст. 756 ЦК України. Ці наслідки відмінні від реституції як загального наслідку визнання правочину недійсним, хоча є зовнішня подібність — до попереднього стану повертається відчужувач, але набувачеві понесені витрати не відшкодовуються. Тому посилання у резолютивних частинах судових рішень на норми ст.ст. 215, 216 ЦК України є помилковим.

Список використаних джерел

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV [Текст] // ВВР. — 2003. — № 40–44. — Ст. 356.
2. Рішення Жовківського районного суду Львівської області від 28.05.2013 р. у справі № 444/528/13-ц за позовом ОСОБА_1, ОСОБА_2 до ОСОБА_3 про розірвання договору довічного утримання [Електронний ресурс] Єдиний державний реєстр судових рішень України. — URL : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/32578289>.
3. Рішення Стрийського міськрайонного суду Львівської області у справі № 2-2688/11 від 14.03.2012 р. за позовом ОСОБА_1 до ОСОБА_2 про розірвання договору довічного утримання [Електронний ресурс] Єдиний державний реєстр судових рішень України. — URL : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/24142599>.
4. Рішення Самбірського міськрайонного суду Львівської області від 31.05.2012 р. у справі № 1318/1429/2012 за позовом ОСОБА_1 до ОСОБА_2 про розірвання договору довічного утримання [Електронний ресурс] Єдиний державний реєстр судових рішень України. — URL : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/24352092>.
5. Рішення Залізничного районного суду міста Львова від 26.05.2014 р. у справі № 462/4614/13-ц за позовом ОСОБА_2 до ОСОБА_3 про розірвання договору довічного утримання [Електронний ресурс] Єдиний державний реєстр судових рішень України. — URL : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/38864653>.
6. Заочне рішення Пустомитівського районного суду Львівської області від 19.03.2014 р. у справі № 450/4329/13-ц за позовом ОСОБА_1, ОСОБА_2 до ОСОБА_3, ОСОБА_4 про розірвання договору довічного утримання [Електронний ресурс] Єдиний державний реєстр судових рішень України. — URL : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/37972611>.
7. Рішення Самбірського міськрайонного суду Львівської області від 24.05.2012 р. у справі № 1318/1424/2012 за позовом ОСОБА_1 до ОСОБА_2 про розірвання договору довічного утримання [Електронний ресурс] Єдиний державний реєстр судових рішень України. — URL : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/24538148>.
8. Рішення Личаківського районного суду міста Львова від 01.04.2013 р. у справі № 2/463/801/13 за позовом ОСОБА_2 до ОСОБА_4 про розірвання договору довічного

утримання, повернення нерухомого майна [Електронний ресурс] Єдиний державний реєстр судових рішень України. — URL : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/30959143>.

Надійшла до редакції 04.07.2014

Яворська А. С. Расторгнення договора пожизненного содержания (ухода)

Исследовано содержание понятий “прекращение обязательства”, “расторжение договора”.

Проанализированы правовые основания и последствия расторжения договора пожизненного содержания (ухода) по требованию отчуждателя. Правовым основанием расторжения договора по требованию отчуждателя или третьего лица, в пользу которого заключен договор, является факт неисполнения или ненадлежащего исполнения приобретателем своих обязательств по договору. В целях предотвращения сложностей в доказывании факта неисполнения, ненадлежащего исполнения условий договора целесообразно в тексте договора детализировать объемы, стоимость, периодичность и другие количественные показатели, характеризующие понятия “уход”, “содержание”. При расторжении договора по требованию отчуждателя он приобретает право собственности на имущество, которое было им передано приобретателю, и имеет право требовать его возвращения. Поэтому судебного признания права собственности за отчуждателем не требуется. Расходы, понесенные приобретателем на содержание и (или) уход отчуждателя, не подлежат возврату. Поэтому указание в резолютивных частях судебных решений, на основании которых расторжен договор, о возврате его сторон в предыдущее положение является неверным. На основании анализа судебной практики установлены основные проблемы правоприменения и предложены пути их разрешения.

Ключевые слова: договор пожизненного содержания (ухода), расторжение договора, отчуждатель, приобретатель.

Yavorska, O. S. Dissolution of Life Maintenance Contract

The article deals with legal grounds for dissolution of life maintenance contract under request of an alienator in case an acquirer failed to fulfill his contract obligations. Legal grounds for dissolution of this contract under request of an alienator or a third party is nonfulfillment or improper fulfillment by an acquirer. In order to avoid difficulties in proving the fact of nonfulfillment or improper fulfillment, it is recommended to set forth the volume, costs, periodicity and other indexes, which define the notion “maintenance” in the contract. Legal consequences of dissolution of contract of life maintenance under request of an alienator and their difference between restitution as legal consequence of contract’s nullity have been analyzed on the basis of analysis of effective legislation, court decisions about dissolution of the contract. In case of dissolution of a contract under request of an alienator, the latter acquires the right of property and has the right to demand its giving back. Therefore, the judicial recognition of the right of ownership of an alienator is not required. Expenses incurred by an acquirer on the maintenance and (or) care of an alienator are non-refundable. Thus, the reference in the resolution of court decisions to restitute the parties is wrong. Based on the analysis of judicial practice the key problems of enforcement and ways to resolve them have been proposed.

Keywords: life maintenance contract, dissolution of contract, alienator, acquirer.

